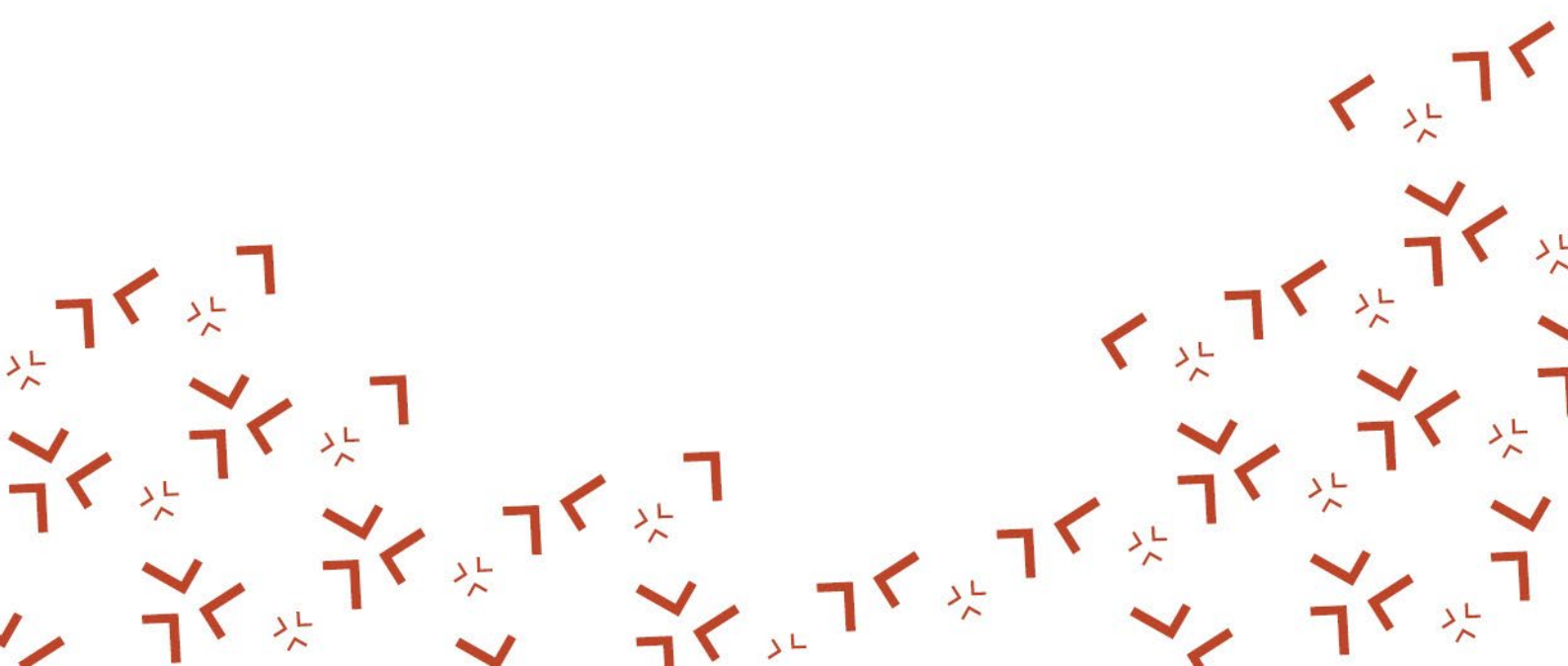

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kela, S.-N. 2022. Porokoirat avuksi raadon etsintään. Poromies. 91 (2), 12-13.

Reijo Hynynen, Raisa Korpela ja Jääkäri harjoittelemassa. Jääkäriille annetaan haju 'raatosankossa' hajustetulla rätillä.

POROKOIRAT AVUKSI RAADON ETSINTÄÄN

Teksti **Sarai-Natalia Kela**. Kuvat **Kirsi Muuttoranta**.

Kun Reijo Hynyseltä, 70, kysyttiin reilu kymmenen vuotta sitten, kiinnostaisiko häntä kokeilla koirien kouluttamista poronraatojen etsintään, innostui hän ideasta heti. Sittemmin hän on kouluttanut poliisintyöstä saamallaan ammattitaidolla useita koirakoita raadonetsinnän saloihin.

Reijo on oululainen eläköitynyt poliisi. Reijo on toiminut työssään koiran ohjaajana 34 vuotta, viimeiset kymmenen niistä ruumiskoiran ohjaajana. Poliisikoiravuosina hän koulutti omia ja muiden koiria, ja kilpaili sekä siviili- että poliisikoirakisoissa. Nykyään Reijo kouluttaa lähinnä erilaisia etsintäkoirakoita.

- Mieleenpainuvimpia etsintöjä ruumiskoirien kanssa ovat aikoinaan olleet Thaimaan tsunamin uhrien etsintä, ruumisetsinnät Euroopan maissa sekä Kosovon joukkohautojen etsintä.

Kesällä 2009 Suomussalmen kunta käynnisti Petoseutuhankkeen, jonka tarkoituksena oli kehittää porotaloutta ja toimia koko poronhoitoalueen pilottina. Hankkeen rahoitti Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksien kautta. Hankkeen osatoteutuksena oli petovahinkojen ja petohavaintojen etsintä- ja yhteistyömallin kehittäminen, jonka yhtenä toimenpiteenä haluttiin kouluttaa muutamia lapinporokoiria poronraatojen etsintään, ja näin tarkastella koirien käytön kannattavuut-

ta raadonetsinnässä.

- Hankkeesta oltiin yhteydessä Poliisikoiralaitoksen johtoon kysellen, että löytyisikö sieltä halukasta kouluttajaa kokeilemaan, voiko poronraatoja etsiä koirien avulla. Asia oli heti niin mielenkiintoinen, ettei minun tarvinnut kauaa miettiä osallistumista.

Kuten kaikki koirien kanssa suoritettava etsiminen, myös poronraadon etsintä perustuu koiran nenäkäyttöön ja sen opettamiseen koiralle. Reijo muistuttaa, että myös ohjaajat on samalla koulutettava koirien kanssa työskentelyyn. Koiran käyttäytymistä maastossa tulee osata tulkita. Koulutuksessa koira pyritään saamaan kiinnostuneeksi poronraadon hajusta esimerkiksi purkkiradan avulla, minkä jälkeen siirrytään maastoon etsimään oikeaa raatoa tai raadonkorviketta.

Jääkäri hakee raadon hajua pihalle asetelluista purkeista.

- Toistojen kautta saadaan poronraadon haju koirien mieleen niin, että ne ilmaisevat raadon, vaikka sellainen sattuisi vastaan kesken kalastusreissun.

Reijo korostaa luonteen merkitystä arvioitaessa koiran soveltuvuutta raadonetsintään. Koiran tulisi olla sopivan temperamenttinen, hermorakenteeltaan terve ja hyvän toimintakyvyn omaava. Tällä tarkoitetaan sitä, että koira uskaltaa toimia ja hakea hajua, eikä vain pyöri ohjaajansa jaloissa. Rakenteellisesti koiralla olisi hyvä olla sään kestävä turkki sekä riittävän korkeat jalat, jotta se pystyisi kulkemaan haastavammissakin maastoissa. Kuonon tulisi olla mielellään pitkäkö, jotta hajupinta-alaa olisi riittävästi.

Petoseutuhankkeen jälkeenkin Reijo on järjestänyt raadonetsintäkoulutuksia poronhoitoalueella. Koulutuksiin on osallistunut sekä poro- ja lammastilallisia että ihan aiheesta kiinnostuneita siviilikoiraharrastajia. Reijo suosittelee poronhoitajia kouluttautumaan porokoiriensa kanssa raadonetsintään.

- Poro- ja lammastiloilla yleensä on jo työkoiria. Niiden kouluttaminen myös raadonetsintään on taloudellisesti kannattavaa – mitä vähemmän

raatoja jää hukkaan, sen parempi.

Halutessaan kuka vain voi tilata Reijon pitämään koulutuksen raadonetsinnästä. Koulutus on kolmepäiväinen, joten osallistujia olisi hyvä olla seitsemästä kymmeneen koirakkoa, jotta järjestäminen on kannattavaa.

- Olisi suositeltavaa, että tulevaisuudessa jokaisella poro- ja lammastilalla olisi koulutettu etsintäkoira, jolloin raatoja jäisi vähemmän löytymättä ja koira pitäisi näin omalta osaltaan huolen tilan taloudesta. Lisäkoulutuksena koira olisi hyvä opettaa ajamaan myös verijälkeä, mistä olisi hyötyä esimerkiksi liikenteessä loukkaantuneen eläimen jäljittämisessä.

SOVELTUVATKO LAPPALAIS-KOIRARODUT PORONRAATOJEN ETSINTÄÄN?

Reijon mukaan lappalaiskoirarodut ovat yleisesti ottaen riittävän hyviä etsintäkoiriksi. Roduissa on kuitenkin yksilöllisesti paljon luonne-eroja, jotka voivat joidenkin koirien kohdalla olla haasteellisia raadonetsinnän kannalta. Myös esimerkiksi palveluskoiraroduissa on hyviä vaihtoehtoja raadonetsintäkoiriksi.

- Oli rotu mikä tahansa, niin raatokoiran valinta on hyvä aloittaa pennun hankinnasta. Vilkas, rohkea ja

'Raatosankko', johon on koottu poronruhon osia, verta ja sisäelimiä. Sankkoa on pidetty lämpimässä tilassa useita päiviä ja näin on luotu keinotekoinen raato.

nenäänsä käyttävä pentu on erinomainen aihio, josta lähteä työstämään työkoiraa tilalle raadonetsinnän tarpeisiin.

Artikkelin kirjoittaja työskentelee Lapin ammattikorkeakoulussa.